

Stajališta Znanstveno-nastavnog vijeća povodom agresije na
Republiku Hrvatsku, Zagreb, 16. listopada 1991.
(Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Conclusions Regarding the Aggression against the
Republic of Croatia, Zagreb, October 16, 1991
(Faculty of Law, University of Zagreb)

Dokument sastavljen i objavljen u vrijeme kada je
prof. em. Željko Horvatić obnašao dužnost dekana
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Document drawn up and published during the term of
prof. em. Željko Horvatić as Dean of the Faculty of Law,
University of Zagreb.

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
FAKULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS STUDIORUM ZAGRABIENSIS
LAW SCHOOL UNIVERSITY OF ZAGREB

S T A J A L I Š T A

ZNANSTVENO - NASTAVNOG VIJEĆA

POVODOM AGRESIJE NA REPUBLIKU HRVATSKU

ZAGREB, 16. listopada 1991.

Na izvanrednoj sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća Pravnog fakulteta u Zagrebu, održanoj 16. listopada 1991, sazvanoj povodom agresije na Republiku Hrvatsku i čina nasilja na njenom teritoriju, raspravljajući o pravnim aspektima napadaja, članovi tog vijeća utvrdili su slijedeće činjenice:

Nakon prijelomnih događaja u realsocijalističkim državama Istočne Europe i slobodnih demokratskih izbora u Republici Hrvatskoj, kojima su uspostavljeni novi društveni i politički odnosi utemeljeni na parlamentarnoj i pluralnoj demokraciji, Republika Hrvatska je napadnuta. Protiv nje se vodi agresivni rat, zbog čega joj je onemogućeno vršenje vlasti na razmjerno velikom dijelu područja. Počelo je s različitim političkim sredstvima, zloupotrebom prava, pojedinačnim i koordiniranim činima nasilja i terorizma, da bi kulminaciju dosegla neposrednom upotrebom sile u obliku oružanog napadaja od strane odmetničkih oružanih snaga srpskih ekstremista i separatista iz Hrvatske, u savezništvu s Republikom Srbijom i s hipertrofiranom komunistički ideologiziranom JNA. Njihovi su ciljevi: Srbije - oživotvorenje svojih nacional-ekspanzionističkih težnji - osvajanje teritorija Republike Hrvatske i drugih njoj susjednih federalnih jedinica; Savezne vojske - očuvanje režima u kojemu bi zadržala vidnu političku ulogu i privilegirani položaj. Pripadnici srpskog naroda u Hrvatskoj odnosno njihova zaštita samo je izlika za ostvarivanje navedenih komplementarnih ciljeva Srbije i savezne vojske, (koja je u međuvremenu postala, po svom sastavu - srpsko-crnogorska). Bada je to nedvojbeno rat Srbije protiv Republike Hrvatske.

Nakon višestranačkih izbora u svim republikama, referenduma u Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji i Kosovu, proglašenja samostalnosti republike Slovenije, Hrvatske te Bosne i Hercegovine svi su savezni organi izgubili legitimitet i legalitet,

što se jasno očituje kako u njihovu (ne)djelovanju, tako i u njihovu sastavu. Uporedo, isto se dogodilo s dotadašnjom JNA kao oružanom snagom savezne države, koja je prvo faktički, a zatim i formalno ostala izvan kontrole legalnog državnog organa, pa se tako njeno djelovanje može smatrati državnim udarom sui generis ili vojnim pučom a ona vojskom ostatka Jugoslavije.

Oružani sukob koji se isključivo vodi na području Hrvatske i protiv nje, uz činjenicu da akcije započinju ili se pripremaju izvan njenog područja, sasvim će sigurno ostati zabilježen u novijoj povijesti kao jedan od najbezobzirnijih i najokrutnijih. Bez obzira na to da li su u pitanju norme ratnog prava koje se odnose na nemeđunarodne ili na međunarodne oružane sukobe, konstatira se da snage koje su izvršile invaziju na Hrvatsku u tolikoj mjeri sustavno krše te norme da je gotovo nemoguće ukazati na one koje se poštuju. Ne poštuju se najosnovnija načela i pravila ratnog prava koja se nedvojbeno tiču svih oružanih sukoba, uključujući osnovna načela humanitarnog prava. Broj ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti raste iz sata u sat. U tom kontekstu ističemo nepoštovanje znaka crvenog križa, ubijanja, ranjavanja i zlostavljanje te pljačkanje civilnog stanovništva i osoba koje su napustile borbu, upotrebu zabranjenih vrsta oružja, sustavno razaranje objekata koji ni po kojim mjerilima ne predstavljaju vojni cilj niti za to postoji opravdanje vojnom potrebom te, napose, raseljavanje hrvatskog življa na druga područja. Gotovo svakom akcijom napadača raste broj oštećenih ili uništenih zaštićenih kulturnih dobara, prvenstveno crkava i kulturno-povijesnih spomenika, te gospodarskih potencijala Republike Hrvatske. Znan je broj prometa i uopće sredstava komunikacija u Hrvatskoj izvan funkcije. Ratna je mornarica izvršila blokadu luka, zračni prostor Hrvatske je zatvoren a ratno zrakoplovstvo sidjeluje u vojnim akcijama, što je nedvojbeni čokaz da federalna vojska na razdvaja sukobljene strane, kako to želi prikazati, nego nastoji

onemogućiti djelovanje demokratske vlasti u Republici Hrvatskoj, njenih legalnih organa vlasti i pravosuđa, dakle uzurpirati vlast u državi koja je legalno stekla samostalnost i nezavisnost.

Međunarodna zajednica već je s tim upoznata, i sve intenzivnije verbalno osuđuje takvo postupanje. Osuda ponašanja Republike Srbije i savezne vojske izrečena je u Ujedinjenim narodima, u okviru KESS-a te u Europskoj zajednici, čija Promatračka misija djeluje na ovim prostorima i u čijem se krilu odvija Mirovna konferencija o Jugoslaviji. Ipak, broj žrtava i razorenih objekata rapidno raste, pravo se dalje ignorira i krši, a djelotvornu akciju međunarodne zajednice Hrvatska tek očekuje i u međuvremenu doslovno krvari.

Polazeći od gore navedenih činjenica i uzimajući u obzir da Hrvatska od međunarodne zajednice ne traži ništa drugo nego da djelotvornije zaštiti samo ona prava i one vrijednosti koje ta ista međunarodna zajednica inače štiti normama međunarodnog prava, kako bi mogla ostvariti svoje legitimne težnje za uspostavom odnosa primjerenijih civilizacijskoj razini na kraju dvadesetog stoljeća. Znanstveno-nastavno vijeće zauzelo je slijedeća

S t a j a l i š t a :

- Oružani sukob vodi se isključivo na području Republike Hrvatske i protiv nje uz činjenicu da akcije započinju ili se pripremaju izvan njenog područja. Notorna je činjenica da je napadaj izvršila Republika Srbija uz pomoć armije (ranije fećeralna a sada ostatka Jugoslavije).

- Agresorske snage krše norme ratnog prava koje se odnose na nemeđunarodne i/ili međunarodne oružane sukobe. Broj ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti kao i ostalih čina nasilja od strane agresora na području Republike Hrvatske raste iz sata u sat.
- Ostvareni su svi međunarodnopravni uvjeti za priznanje Republike Hrvatske kao samostalne države. Takvo priznanje koje ne trpi odlaganje može spasiti mnoge ljudske živote i spriječiti razaranja materijalnih dobara. Pregovaračke i druge diplomatske djelatnosti Evropske zajednice, ne zaustavljaju uopće ili ne u dovoljnjoj mjeri vojne akcije agresorskih sila. Stoga se opravdano inzistira na djelotvornijim sredstvima koje omogućava međunarodni pravni poredak.
- Rezolucija br. 713 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih Naroda te konstatacije KESS-a valjani su temelji i okvir za intervenciju mirovnih oružanih snaga međunarodne zajednice. Ta intervencija mirovnih oružanih snaga je pravno opravdana ne samo zbog uspostavljanja mira već i radi održavanja postojećih granica na europskom prostoru. Na kraju XX stoljeća i u civiliziranoj Europi nedopustivo je da postane stvarnost: *Natura in ra bellum in contraria mutant* ne samo u Hrvatskoj, već i u drugim europskim zemljama.
- Prestanak agresije i drugih čina nasilja na području Republike Hrvatske ne traži se samo zbog ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti već i zbog toga što se time omo-

gućava legalnim organima vlasti i pravosu-
đa Republike Hrvatske da na cijelom svom
području ostvare sva ljudska prava, uklju-
čujući i prava manjina, što su de iure već
oblikovana u pravnom sustavu te države.

Ostvarenje demokratskog pravnog poretka ovim se ratom
u velikoj mjeri onemogućava, što je u izravnoj suprotnosti
s težnjama i nadanjima građana Republike Hrvatske da će se,
nakon više desetljeća nedemokratske vladavine uspostavljeno
djelovanje pravne države i vladavine zakona, u tom dijelu
Europe, konačno ostvariti. Ex iure pax oritur. Ut pax
servetur, legis moderamen habetur.

Zbog toga, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu kao
nastavna i znanstvena institucija koja za područje prava
djeluje kontinuirano, upravo dvijestotinedvadesetpet go-
dina upozorava na neodrživost grubog kršenja međunarodnog
i domaćeg prava od strane napadača na Republiku Hrvatsku.
Istovremeno članovi Znanstveno-nastavnog vijeća tog fakul-
teta izražavaju namjeru i volju da svoje znanje i sposob-
nost upotrijebe za utvrđivanje relevantnih činjenica o tim
povredama i počinjenim zločinima protiv čovječnosti, rat-
nim zločinima i drugim zločinima. Takvom djelatnošću nas-
toji se doprinjeti međunarodnoj osudi tih zločina i uspos-
tavi zakonitog pravnog poretka na cjelokupnom teritoriju
Republike Hrvatske.

Poznata su nam nastojanja mnogih naših kolega, istak-
nutih pravnika, znanstvenika i javnih djelatnika u svijetu,
koja idu za tim da se ovaj zločinački agresivni rat protiv
Hrvatske završi. Apeliramo na sve ostale naše kolege da svo-
jim djelovanjem doprinesu utvrđivanju činjenica i pravnom
tumačenju agresije na Republiku Hrvatsku sa svim posljedi-
cima.

Ovaj je tekst jednoglasno usvojen od svih članova Znanstveno-nastavnog vijeća uz punu suglasnost dekana i/ili predstavnika ostalih pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Znanstveno-nastavno vijeće Pravnog fakulteta ovlašćuje dekana prof.dr. Željka Horvatića da s ovim stajalištima upozna Sabor i Vladu Republike Hrvatske i posebno njena ministarstva za inozemne poslove te pravosuđe i upravu, te da ih dostavi Ujedinjenim Narodima, Europskoj zajednici, KESS-u, pravnim fakultetima i drugim institucijama te uglednim pravnicima s kojima Pravni fakultet održava suradnju.

D E K A N

prof.dr. Željko Horvatić

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
FACULTAS IURIDICA UNIVERSITATIS STUDIORUM
ZAGRABIENSIS
FACULTY OF LAW - UNIVERSITY OF ZAGREB

CONCLUSIONS
REGARDING THE AGGRESSION AGAINST THE
REPUBLIC OF CROATIA

Zagr. b, October 16. 1993

At a special meeting of the Scientific-Teaching Board of the Faculty of Law, University of Zagreb, held on October 16, 1991, and convened in connection with the aggression against the Republic of Croatia, discussing the legal aspects of the attack on the Republic of Croatia, members of the Board have established the following facts:

After the crucial events in East-European countries of „really-existing socialism „, and after free democratic elections in the Republic of Croatia resulting in new social and political relations based on parliamentary and pluralistic democracy, the Republic of Croatia was attacked. An aggressive war is being waged against it, so that it is not able to exercise power on a relatively large part of its territory. This began with various political means, abuses of laws, individual and coordinated acts of violence and terrorism eventually to culminate in direct use of force in the form of armed attacks by dissident armed forces of Serbian extremists and separatists in Croatia, in alliance with the Republic of Serbia and the hypertrophied, communistically-ideologized Yugoslav People's Army (YPA). Their aims are: of Serbia - the realization of its nationalistic-expansionistic striving - the conquest of the territories of the Republic of Croatia and of other neighbouring federal units; of the federal army - the preservation of a regime in which it would retain its leading political role and privileged position. Members of the Serbian nation in Croatia and their protection are only a pretext for the attainment of the above mentioned complementary aims of Serbia and the federal army (which has in the meantime with respect to its composition become a Serbian-Montenegrin army). This is now undoubtedly a war waged by Serbia against Croatia.

After multiparty elections in all republics, referenda in Slovenia, Croatia, Macedonia and Kosovo, and the proclamation of independence of the republics of Slovenia, Croatia and Bosnia-Herzegovina, all federal bodies have lost their legitimacy and legality, which can be clearly seen from their (non)action and composition. The same has happened with the former YPA as the armed force of the federal state, which first de facto and then also formally remained outside the control of the legal government bodies, so that its behaviour can be considered a military coup sui generis and the army itself as the army of what has remained of Yugoslavia.

This armed conflict, which is exclusively taking place in Croatia and against it, together with the fact that all actions start from or are prepared outside its territory, will quite certainly be recorded as one of the most ruthless and crime in the recent history. Regardless of whether norms of law of war relating to non-international or international armed conflicts are involved it can be noted that the forces which have invaded Croatia are systematically violating these norms to such an extent that it is virtually impossible to mention those which are not being violated. Even the most fundamental principles and rules of law of war which undoubtedly concern all armed conflicts, including the basic principles of humanitarian law, are not respected. The number of war crimes and crimes

against humanity is growing by the hour. In this connection we emphasize in particular non-respect for red-cross signs, killing, mutilating, maltreating and looting civilian population and persons who have stopped to fight, the use of forbidden weapons, systematic destruction of facilities which do not by any measure constitute military objectives nor is it justified by military needs, and especially resettlement of Croatian population to other areas. Almost every action of the aggressor results in a further increase in the number of damaged or destroyed cultural objects, primarily churches and other historic monuments, and the economic potentials of the Republic of Croatia. A large number of roads and railway lines and other communications are out of function in Croatia; the navy has imposed a blockade on all seaports, Croatia's air space is closed to traffic, the air force takes part in military actions, which is the best proof that this army is not trying to separate the conflicting parties, as it pretends to do, but is striving to prevent the rule of democratic power in the Republic of Croatia.

The international community has already been informed of it and is with increasing intensity verbally condemning these actions. The behaviour of the Republic of Serbia and the federal army has been condemned in the United Nations, within the framework of the Conference on Security and Cooperation in Europe (CSCE) and by the European Community, whose monitoring mission is operating here and under whose auspices Peace Conference on Yugoslavia is taking place. And yet, the number of casualties and destroyed facilities is rapidly growing, law continues to be ignored and violated, and Croatia is still expecting an effective action by the international community and while is in the meantime virtually bleeding to death.

Proceeding from the foregoing and taking into account the fact that Croatia demands from the international community only to protect more effectively those rights and values which the same international community otherwise protects by norms of international law, so that Croatia could realize its legitimate aspirations for the establishment of relations which are more appropriate to the level of civilization at the end of the twentieth century, the Scientific-Teaching Board has arrived at the following

Conclusions:

- The armed conflict is taking place exclusively on the territory of the Republic of Croatia and against it, with all actions being started from or prepared outside its territory. It is a notorious fact that the attack was started by Serbia with the help of the army (the earlier federal army and now the army of what has remained of Yugoslavia).

- *The aggressor's forces are violating the norms of law of war relating to non-international and/or international armed conflicts. The number of war cr*

imes and crimes against humanity and of other acts of violence committed by the aggressor in Croatia is growing by the hour.

- *All international law requirements for the recognition of Croatia as an independent state have been met. Such a recognition, which may not suffer any delay, can save many human lives and prevent destruction of property. The negotiations and other activities of the European community are not stopping at all or not to a sufficient extent the military actions of the aggressor's forces. It is therefore justifiably insisted on the use of more effective means made possible by the international legal order.*

- *Resolution 713 of the United Nations Security Council and CSCE statements are valid foundations and frameworks for intervention by the peace-keeping forces of the international community. Such an intervention by peace-keeping forces is legally justified not only for the purpose of establishing peace, but also for the purpose of maintaining the existing borders in Europe. We are living at the end of the 20th century and in civilized Europe it should not be allowed for the following to become reality: *Natura iura bellum in contraria mutant*, not only in Croatia, but in other European countries as well.*

- *The cessation of the aggression and other acts of violence on the territory of the Republic of Croatia is demanded not only because of war crimes and crimes against humanity, but also because this will make it possible for legal government authorities and the judiciary of the Republic of Croatia to ensure on its entire territory all human rights, including the rights of minorities, which has *de iure* already been achieved in the legal system of the State of Croatia.*

The establishment of a democratic legal order is to a great extent impeded by the war, which is directly contrary to the aspirations and hopes of the citizens of the Republic of Croatia that after many decades of non-democratic government the rule of law will finally be established in this part of Europe. Ex iure pax oritur. Ut pax serentur, legis moderamen habetur.

Because of this, the Faculty of Law, University of Zagreb, as a teaching and scientific institution, which has been active in the sphere of law now for precisely two hundred and twenty-five years, draws attention to the untenability of the gross violations of international and municipal law by the aggressor on the Republic of Croatia. At the same time members of the Scientific-Teaching Board of this Faculty express their intention and will to use their knowledge and abilities to determine relevant facts concerning these violations and the crimes against humanity, war crimes and other criminal offenses committed. In this way they are striving to contribute to the international condemnation of these crimes and to the establishment of a legitimate legal order on the entire territory of the Republic of Croatia.

We are familiar with the striving of our numerous colleagues, outstanding lawyers and scholars and public figures in the world to put an end to this criminal aggressive war against Croatia. We appeal to all our other colleagues by their action to contribute to the establishment of facts and to the legal interpretation of the aggression on the Republic of Croatia with all its consequences.

This text has been unanimously adopted by all members of the Scientific-Teaching Board, in full agreement with the Deans and representatives of other law schools in the Republic of Croatia.

The Scientific-Teaching Board of the Zagreb Faculty of Law, has authorized its Dean Prof. Dr. Željko Horvatić, to inform of these conclusions the Parliament (Sabor) and the Government of the Republic of Croatia and particularly its foreign ministry and the ministry of the judiciary and administration, and to submit them to the United Nations, the European Community, the CSCE, and the law schools and other institutions and reputed lawyers with whom the Zagreb Faculty of Law cooperates.

 D E A N
Prof. Dr. Željko Horvatić